

YHM

עמוד 196 ביומן

2/3/1935

סיכום חלקי של העבודה לחודשים ינואר פברואר וכיוון העבודה לחודש מרץ

אין ברצוני להתעכב בפרוטרוט על כל עניני העבודה במשך שלושת החודשים האחרונים. על פי רוב, החברים הנוגעים בדבר רואים בהערות כלליות ואוביקטיביות שמציאות המשק חייבת לבררן, פגיעה אישית ועלכונות פרטיים.

בשביל שהחברים יוכלו לסכם בעצמם, הנני מיעץ לקרוא את מכתבי מ- 27/12/1934 כיוון העבודה לחודש ינואר (דף 158).

אני חושב על התחלת העבודה והתקופה ולכן גם מתעניין בגמר העבודה וסוף התקופה. העיקר הוא הכיון שהמשק החקלאי מחויב ללכת בו, והוא: שמירה על כל יום עבודה שלא יושקע חנם, לעשות כל עבודה בזמן. הנסיון המר של כל השנים לימד אותנו שיש לשמור על תקופת העדורים שמוטב להקדים אותם ואז ברכה תבוא בעבודה.

השנה גם הפסימיסטים בינינו היו שקטים. המצב האוביקטיבי במשק אפשר לא להביא את החברים בענפים לידי עצבנות בעבודה. לנהל את המשק שלא נצטרך לבזבז עשרות ימים מיותרים. ולעבוד מתוך קדחתנות.

העובדה הזו, שמסדרי עבודה כל הזמן הציעו שחלק מהאנשים שלנו יעבדו בעבודה צדדית גם כן מוכיחה שמספר החברים היה מספיק אם לא יותר מזה, ורק סבה בלתי מובנת גרמה לכך שהביאו את המצב לידי אבסורד ממש. וזה הוא הסוד שאנו מוגבלים ביצירה חדשה. במקום להשקיע 100 ימים בבנין פרודוקטיבי או שכלול במשק ששוב יקמץ לנו ימי עבודה לעבודה חדשה, אנו משקיעים את הימים האלה בעקירת קוצים חנם, בסחיבת עשבים בידיים. ממשיכים להשקיע בגריסה עשרות ימים מיותרים, ומוכנים בגלל עקשנות סתם להמשיך את המצב הקיים עוד זמן בלתי מוגבל, עד שימצאו מכוונה טובה של 15 או 16 כוחות סוס רק בעד 20 לירות.

בכלל הדרך הזו שנקפו חברים ידועים לעשות ההפך רק מפני זה שאני מציע אין בה ברכה במשק. זה לא מוצדק באף מקרה, אבל לו לכל הפחות ההפך הזה היה מוציא את המשק מן המצב אין לראות בזה פגיעה. אבל אם שמירה על הפרינציפ "לעשות בדיוק את ההפך" לא מצליחה ביותר, מוטב להסתלק ממנו. ואני יותר מבטוח שלו האחראים בעד עניני העבודה לא רצו לשמור על הפרינציפ הזה, מצב העבודה עכשיו היה הרבה יותר טוב.

YHM

עמוד 197 ביומן

1/3/1935

הכיוון לגמר העונה והכנות לקראת הקיץ

ברור שיש לתקן בעבודה מה שנתן עוד לתקון. צריכים לרכז את רוב, אם לא כל האנשים, בשביל לעבור את העדור הראשון. העשבים גדלים בלי מעצור. אי עקירתם עולה לנו ברבית יותר מדי גדולה שאין לנו ממה לשלם אותה.

במקרה הכי טוב נגמור את נכוש העשבים הכי הכרחים בעשרי לחודש זה. בשביל שלא נצטרך לקצור בקיץ את הקוצים הגבוהים הנובטים מוטב עכשיו לעבור ולקצור את החורפש הירוק, לחרוש את כל המקומות. אני לא מתאר לי שיכולה להיות מוצדקת דעה הפוכה - דוקא להעביר אותם לקיץ.

עבודות הבנין. צריכים לעבוד 2 אנשים בעבודת העדור אצל יכין ושנים מקסימום 3 בנפחיה ובעבודות בנין. לאחר גמר העדורים יש לגשת לעבודת בנין מרוכזת. לדעתי יש להתרכז החודש בעבודת הגדור החל מבית הקברות עד הברכה, ואולי גם לסדר את חדר הגריסה. בכלל לא נוכל לעבוד בבת אחת בכמה עבודות. אסור לשכוח שהעמסת הזבל ותלתן וענייני הספקה גוזלים לא מעט זמן. בשדה אמנם אני מתאר לי שיגמרו את נכוש העשבים, אבל העונה עוד תמשך חודש ימים. בדיקת כל השרשים. לא סוד הוא לחברים שהקפנודיס תקף את החלקה בעמק המערבי. יצטרכו לתת עדור שני. בחרישות יש כל הזמן להשתדל שהפרדות תעבודנה באופן פרודוקטיבי. לאחר שסוף סוף הסתדרו אנשים קבועים בענף זה, יש לי הרושם שגם יוכלו להוציא עבודה. והעקר שיש במשך השבועים הקרובים לבדוק את תוכנית עבודה לקיץ. שנדע מה יש לנו לעשות במשך חודשי הקיץ, בשביל שאחר כך לא יצוץ הכול בבת אחת. בנין חדש, מחלבה, רפת, בית ספר, מחסן להספקה ועוד ועוד.

יצחק

YHM

עמוד 198 ביומן

תוכנית הבנינים ובניני הרפת

זה יותר משנתים שאנו מתכוננים לבנות חדר מחלבה, ויותר משנה שמדברים על בנין רפת. אמנם לא רק על שני הבנינים הללו מדברים ומתכוננים. הכנות לא מעטות הקדישו גם לעוד בנינים כגון: בית ספר, סדורים סנטרים, בור זבל וכה. אבל שני הבנינים שצינתי אותם בתחילת מכתבי, כפי הנראה יצטרכו לבנות אותם. רציתי פעם לברר לחברים את תכנית הבנין בכל הקפה, לפי שהיא מצטירת במוחי. לברר את הקשר בין בנין לענף, וגם עד כמה בנין נוח העומד במקום מתאים, כמה הוא יכול להקל בעבודה, בלי הבדל בין בנין בית לטפול ילדים, בנין גן בית ספר חדר אוכל וחדרי דירה, ואין לדבר על בניני משק שונים. רק חוסר זמן מעכב בעד זה שאוכל לתת תמונה שלמה על כל רשת הבנינים שיש להקים, ובעיקר המקומות שבהם צריכים להבנות. תכנית הבנין במשקנו העסיקה אותי שנים, והרבה מאוד מחשבה תמיד הנני מקדיש לשאלה זו. השגיאה היסודית בבנין המשק שלנו היתה חוסר תכנית מעובדת למפרע. תמיד השעה דחקה והצטמצמו בציון הבנין שעמד על הפרק להבנות, הרבה פעמים בלי כל קשר עם הבנין השני שצריך פעם להבנות. כל בנין זו פרובלמה, ובכל בנין ישנה איזה נצחנות לא מוצדקת. בשביל לגמור עם כל הפוביזורים הזה והמקורות בציון מקומות לבנין, ברור שאנו צריכים לקבוע תכנית כללית למקום. הצלחנו גם בסך של עשר לירות לסדר מפה טופוגרפית של הנקודה, ולפיה אפשר כעת בנקל לסדר את החלק השני: לגמור את סדור התוכנית הכללית. והנה גם עכשיו לא מספיקה הסבלנות אצל החברים, ושוב ממשיכים בדרך הישנה. בשביל כל בנין חדש מרכיבים ועדות על גבי ועדות, ואני מרשה להגיד שהרבה פעמים התוצאות הן מקריות. ועכשיו לשאלת הרפת. שני בעלי מקצוע, יוסף ואפרים חושבים בטח לא מעט על ענייני הרפת ומסורים לענף הזה הרבה זמן, ובכל זאת לכל אחד מהם ישנה דעה הפוכה. וברור שכל אחד את טובת הרפת דורש. הרבה זמן בשאלת בנין החדרים המבדדים, מי לא זוכר מאיתנו כמה כסף השקיעו בבנין ערבים שלימים התווכחו. חודשים זה עמד בסידור העבודה, ואז עבד במקרה ברפת

YHM

עמוד 199 ביומן

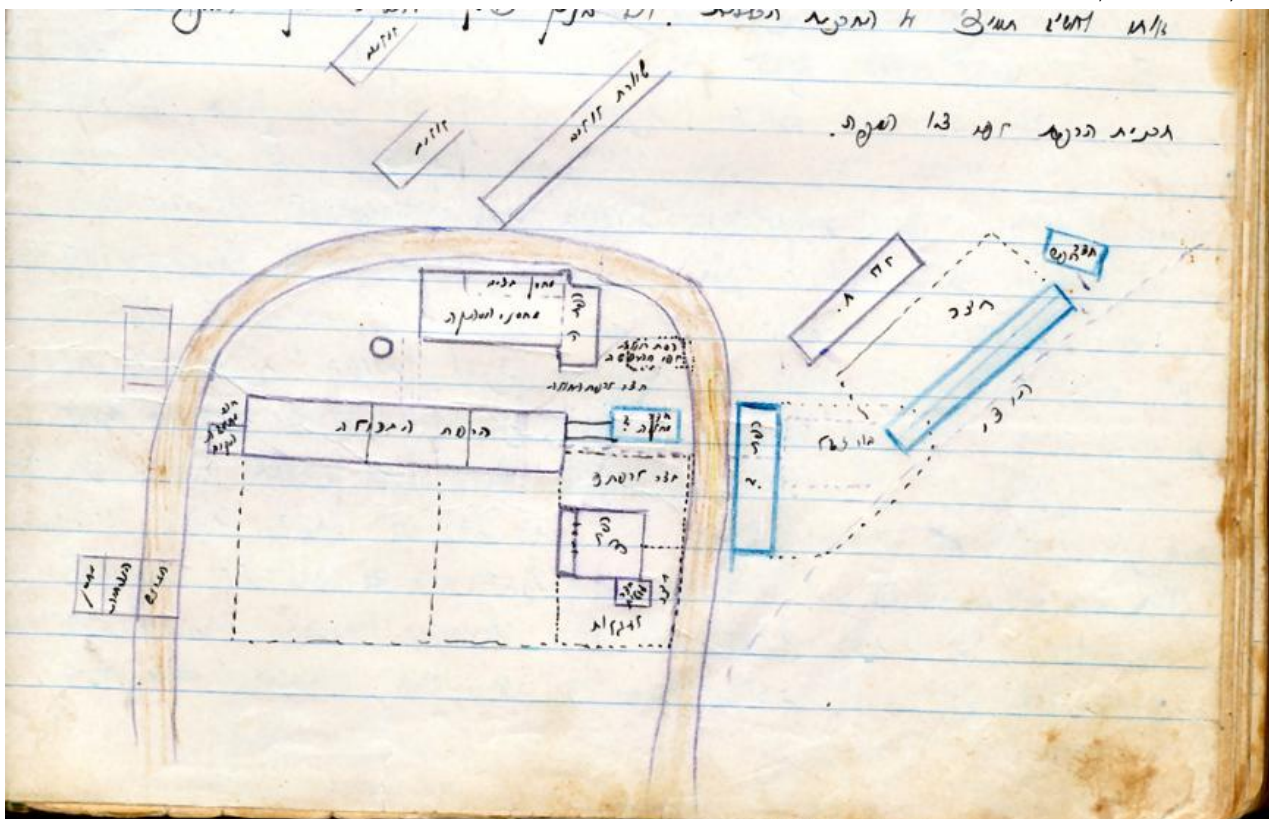
עפרוני, והנה הוא קבע את הצורה של החדרים. את המקום בשבילם קבעה ועדה... שוב מקרית. אני קורא "מקרית" לכל סוג ועדה, שהיא מצינת בנין רק במקרה שהפרט מעונין, ולא לוקחת בחשבון את כל התכנית.

והנה בציון חדרי המחלבה, גם אז התנגדתי למקום, כי זה לא היה מוצדק לנצל בנין כה גדול בשביל חדרים מבודדים. גם לא הסכמתי לקירות כה גבוהים וכו'. ועכשיו בא רפתן שני ומבטל את החדרים וכל ההשקעה של 70 לירות הלכה לאיבוד.

ועכשיו במקום ללמוד מהנסיון ופעם אחת לקבוע בהחלט את הקף התפתחות הרפת, את הבנינים שיש לבנות בפרספקטיבה, שוב מצטמצמים בפתרון השאלה רק לשנה אחת.

אפרים מציע חצי רפת לעגלות לעת עתה, ויוסף מציע רפת קטנה לעת עתה.

לפני זה שאני רוצה לסיים בשבילי, את הויכוח בשאלת הבנינים, אני רוצה לברר לחברים את דעתי בשאלת בניני הרפת. אני גם מיעץ לאחרים שיחליפו אותי לחשוב תמיד על התכנית הכללית, וכל בנין צריך להיות חלק ממנה.

YHM

עמוד 200 ביומן

אני תמים דעים עם יוסף שבמשך הזמן יצטרכו להחליף את החדרים המבודדים, ויש לבנות רפת אילוציונית עם חצר מיוחדת. אבל רפת כזאת צריכה להיות קצת יותר רחוקה מהרפת המרכזית. בעיקר לא מתקבל על הדעת שהחצר תהיה לא רק על יד הרפת, אלא גם מעבר לחלונות של הרפת. השטח שלפי החלטת האסיפה ציינו לחצר לרפת החולה, צריך לדעתי להשאיר ריק ונקי. הצפיפות של הבנינים בסביבות הרפת כבר עברה את הגבול. האי נקיון סביב הרפת גם כן לא מתאים לרפת משוכללת כמו אצלנו. ומסיבה זו אני שולל את ההצעה הזו:

(א) אם בונים את הרפת על יד רפת ה' אז יצא לפרות לרדת לחצר, במדרון הגון וגם זה לא מוצדק.

(ב) יש עכשיו לקבוע את הקף התפתחות הרפת, וצריכים לציין מקום בתוכנית, ותכף לגשת לבנין חלק ממנה לפי שמרשה לנו התקציב.
לדעתי ישנם שלושה מקומות: (א) במקום לול ח'. זה המקום הכי מתאים.
(ב) מנגד לול ח' לצד הואדי. (ג) במקום בור הזבל על יד הכביש (מצוירים בעפרון ירוק).
בקשר עם הרחבת בנין הרפתות לצד מזרח, אני מצין את המחלבה איפה שעכשיו החצר של הרפת החולה. המחלבה תעמוד במרכז של כל הרפתות. אמנם יצטרכו להביא את החלב מרפת א' לחצר המחלבה, אבל אותו הדבר גם אם יצטרכו לסחוב את החלב מרפת ג', אם במקרה המחלבה תבנה לצד מערב.
אבל במקרה שאנו בונים את המחלבה לצד מזרח, האוטו מוריד את הכדים רק במקום אחד. רחיצת הכדים מסודרת. קירור החלב גם כן מסודר וכללי הספסטור עומד במחלבה, ואחרון אחרון, בהתאם למדרון של הקרקע יצא שרצפת המחלבה תהיה יותר גבוה מהכביש על 1.20 מטר, ושום סחיבת כדים לא תהיה. בתוך המחלבה יש בריכת מים ואפשר להעמיס את כל כדי החלב ישר על האוטו. כל הרפתות משתמשות במחלבה. אלה שכבר בנויות ואלה שגם יבנו.
במקום זה שאם חדר המחלבה יהיה לצד מערב, צריכים לעלות 4 מדרגות מהרפת לחצר המחלבה, ובעיקר שחדר המחלבה מוכרח להיות בתוך האדמה וזה מכביד להוציא את הכדים מהמחלבה ולהעמיס אותם על האוטו.

YHM

עמוד 201 ביומן

חוץ מזה האוטו יצטרך לתת אחורנית לרפת בשביל לקבל את החלב, ושוב כל רפת תצטרך לדאוג לחצר מחלבה או למקום לקרור החלב. בבנין הרפתות לפי הדעה שלי אין אנו מצמצמים את השטח סביב הרפת, אלא להיפך, וביחד עם זה הרפת שתהיה במקום בור הזבל תהיה קרובה לרפת ונוחה לעבודה. החצר לרפת הזו תהיה ישרה, בכל אופן הרבה יותר נוחה מכפי שרוצים לתת לה בהצעה שהתקבלה.
בדיון התכנית תמיד יש לקחת בחשבון את הכללים: נצול מכסימלי של השטח. הקלות בעבודה שזה גם מקל לשמור על סדר ונקיון, שמירת האורור, וכו'.
בתכנית הזו של בניני הרפת תומך בהחלט מטריקין.
בכל אופן הצעתי לקבוצה שיטפלו עכשיו בגמר סדור התכנית הכללית.
לא תמיד המחלקה הטכנית תהיה לעזרתנו, ואם הפעם המחלקה הסכימה לטפל בתכנית ולסדר אותה, יש לנצל את ההזדמנות. אבל מכל זה יצא רק שאנו מבקשים תכנית לרפת של 10 ראש וחדר מחלבה. מבלי ציון המקום של הבנינים הנוספים יתקבל הרושם שההר הוליד עכבר.
שכחתי לציין מקודם שהתכנית שלי, מחיבת להעביר את בור הזבל לחלקת עצי פרי. גם כאן יש בזה משום הקלה. בור השתן ימצא יותר גבוה מבור הזבל, והזבל יספוג את כל השתן במקום שהוא מתפזר על החצר. אין סדור בור הזבל מחיב השקעת כספים מיוחדים וגדולים. מפני שבור הזבל הקים, חוץ מזה שיש חתיכת קיר לצד אחד, אין בו יותר כלום, לא רצפה ולא גג, ובזמן סדור הגג נצטרך להרוס את עמודי הברזל מפני שהקרונית תהיה תלויה על הקרשים של הגג. כמו כן יהיו שני או שלושה ענפים שהזבל יתפזר, בעצמו, ולא שהרפתנים יצטרכו להשקיע עבודה בפזור הזבל. מפני זה אין הבדל בין המקום הקים והמקום החדש. הבור זקוק לחפירה וסדור הן במקום הישן וגם במקום החדש.

יצחק בן-אברהם

12/3/35

אני מסכים לתכנית הרפת שכבר פעם התקבלה על ידי הקבוצה, לבנות חדר לעגלות לצד מערב ולתת להם חצר מיוחדת. תוכנית כזו נמצאת אצלנו מוכנה במשרד הלל.